

Κιφ. Ε. λευταῖσν εἰρίσσεται, κατὰ τὰ σημεῖα Η ἢ Ζ, τὰς Βο, ἢ ΣΔ ἀμείβων, τὰς ταῖς ἀπτομέναις ΓΗ, ΤΖ συμπίπτειν δοκύσας, ἐσον ἔνι αἰδήσει εἰκάζειν.

§. πδ.

Ἐκ τέτων δὴ βάσιόν ἔσιν ἀναπτύξαι, Α'. τὸ χάριν Κρόνος, ἢ Ζεὺς, ἢ Αἴρης, ὃ φαίνουνται ἵσχμενοι, ὅδὲ ὁπιδοπορῶντες, εἰμὶ κατὰ τὴν πρὸς Ήλίου αὐτῶν ἀντίθεσιν (§. μζ.). Β'. Καὶ διατὶ τὸ τηνικαῦτα τὸν ὄγκον ἀναφένονται μείζονες (§. αὔτ.). Γ'. Καὶ τίνος χάριν Κρόνος πυκνότερον Διὸς, ἢ ἦτος Αἴρηος (§. αὔτ.). Η ὅτι ὁ βραδύτερος τὴν κίνησιν πλείσις καταγράφει σπείρας, ἐν ἔλω τῷ ὑπὸ τὸν Ζωδιακὸν αὐτῷ ἐξελιγμῷ. Δ'. Καὶ ὅπως ὁπιδοπορῶντες ἀναφένονται ἀφ' ἐτέρας ἐπὶ τὴν ἐτέραν τῶν σάσεων (§. αὔτ.). Ε'. Τίποτε χρονιώτεραι αἱ ὁπιδοπορεῖαι συμβαίνουσι τῷ Κρόνῳ, ἢ τῷ Διὶ, ἢ τύτῳ ἢ Αἴρῃ (§. αὔτ.). ἐπιβραδύνει γάρ μᾶλλον ὁ βραδίον κινέμενος ἐπὶ τῷ κατωτέρῳ μέρες ΟΕΣ τῆς σπειροειδῆς αὐτῷ Καμπύλης. Ζ'. Καὶ τίνος ἔνεκα μείζου τὸ τόξον τῆς ὁπιδοπορείας τῷ Αἴρηος, ἢ τῷ Διὸς, ἢ τέτο, ἢ τῷ Κρόνῳ (§. αὔτ.). Οὐσῳ γάρ μετεωρότερος ἀφέσικεν ὁ Πλανήτης, τοσάτῳ σενωτέρᾳ καθίσσεται ἢ σπειροειδῆς Καμπύλη ΨΑΒΕΔΑΦ, ἢν αὐτὸς καταγράψει. ἔνθεντοι ἢ ἔλαττον ἔσαι τηνικαῦτα τὸ ἐναπολαμβανόμενον τῷ Ζωδιακῷ τόξῳ ΗΖ.

§. πμ'.

Ωσπερ ἐπὶ τῷ Κοπερικαίῳ συζύματος, ὅτως ἢ ἐπὶ τῷ κατὰ Τύχωνα, εἶπερ ἐξῆν ἀφ' Ήλίῳ τὰς τρεῖς ἀνωτέρας θεᾶς Πλάνητας, ὅδέποτ' ἀν ὥφεισαν ἐδ' ἵσάμενοι ὑπὸ τὸν Ζωδιακὸν, ὁδ' ὁπιδοπορῶντες, ἀλλ' ἡεὶ ἐπ' εὐθείας βαίνοντες. Εὐθα δὲ τῷτο σημειώσεως ἀξίον, τὴν ἐτησίαν τῷ Ήλίῳ κίνησιν ἐπιτελεῖν τῷ Τύχωνι τὰς τοιαύτας ἀνωμαλίας, ὡς περ τὴν τῆς Γῆς ἔφειμεν εἰπόντες κατὰ Κοπέρυτον. Διὸ δὲ μᾶλλον ἀν τῆς Κοπερικῆς αὗτη ἢ τῷ Τύχωνος ἐγκριθείη, ὡς τὴν κίνησιν εἰσάγυεσα τῷ Ήλίῳ, τὴν αὐτῇ αἰδήσει κατάδηλον (1). Επιζῆσαι δὲ δεῖ, ὡς ἐπεὶ ἐν τῷ Ρίκκιόλῳ συζύματι (§. πδ.) μόνος τῶν τριῶν ὑπερτέρων Πλανητῶν ὁ Αἴρης περὶ τὸν Ήλιον ἀναρρέφεται, ἐπόμενόν ἔσι μὴ ἔχειν κατ' αὐτό γε τὸ σύσημα, ἀπάντων τῶν τριῶν ἀνωτέρω Πλανητῶν τὰς σάσεις, ἢ ὁπιδοπορείας, ἐκ μόνης τῆς ἐνιαυσίν τῷ Ήλίῳ κινήσεως ἀναπτύσσεσθαι. Οὐ τοινυν διαβόητος Δομίνικος ὁ Κασσίνος τὴν τῶν σπειρῶν εἰκόνας διεγράψατο, ἀς ἔμελον καταγράψειν κατὰ τὸ Τύχωνος σύ-

(1) Οὕτω Ρίκκιον. Βιβλ. Θ. Λάμ. Τμ. Α'. Κιφ. Θ. Α'ριζ. Θ.

σημείο μὲν Κρόνος ἀπὸ ἔτους 1708, πρὸς ἔτος 1737. Οὐδὲ Ζεὺς ἀπὸ ἔτους ὥστα. Καὶ τοῦ Ε.
τοῦ 1708, μέχρις ἔτους 1720. Οὐδὲ Αἴρης εἰς διετίαν.

§. πδ'.

Αὐτοδίτη δὲ φέρει πολλῷ ῥάβδιον συμβαίνει τὸ πρᾶγμα. Εὐγάρ τῆς τὰς
τροχιὰς αὐτῶν τὸν μὲν Ἡλίου περικλείειν, τὴν δὲ Γῆν ἀποκλείειν, ἐπεῖται τὸ
τὰς σάστεις αὐτῶν, φέρει ὀπιδοπορείας ὑπὸ τὸν Ζωδιακὸν ἡμῖν ἐνίστε αὐτοφαίνεσθαι.
Εἶτα γάρ **ΧΔΕΝΜΑ** ἀφορούμενον ἀπὸ τροχιάς, ήτοι ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς, περὶ τὸν Ἡλίου Ή ἐκείνη^{αρ. 23.}
περιελίσσεται, ἡμῖν καθορᾶται εὑρισκοφῆσσα· καὶ (ἀχθεισῶν ἀμέλει τῶν ΓΑ,
ΓΒ ἀπτομένων μέχρι τοῦ Ζωδιακοῦ) τόδε τῆς τροχιᾶς διατρέχεσσα, φαίνεται
ίσαμένη· τὸ δὲ ΕΝ, ὀπιδοπορεύσσα· τὸ δὲ ΝΜ, πάλιν ίσαμένη. Αὐτὴν
φέρει τὸ Ερμῆς ἐξὶ νοητέον.

§. ψ'.

Εὐτὸν δέ περιτταὶ Α'. Αὐτοδίτην, φέρει τὰς κατωτέρω αὐτῶν
μετὰ Ἡλίου συζυγίας ίσαμται, φέρει ὀπιδοπορεῖν καθορᾶσθαι (§. μζ'). Β'. Καὶ
μείζονας ἐπί τε τῆς σάστεις, φέρει ὀπιδοπορείας αὐτῶν ἀναφαίνεσθαι (§. ἀυτ.).
Γ'. Καὶ πυκνότερον Ερμῆν Αὐτοδίτης τὰ τοιαῦτα πάχειν, ἀτε δὴ τάχιον
τὰς περιόδους αὐτῆς ἀνύουται, φέρει ἡμῶν μεταξὺ, φέρει Ἡλίου ἀναπρεφόμενον (§. ἀυτ.).
Καὶ ἦν ἄρα Αὐτοδίτη φέρει ἁφὲν Ἡλίου ἡμῖν ἐωρῶντο, ὑδέποτε ἀν ταῖς
τοιάυταις ὑποπίπτειν ἀνωμαλίαις ὀπτάνοντο· ὅτι φέρει τῶν τριῶν ἀνωτέρων
εἴρηται (§. πη'). Εὖτε δὴ σαφές, δύσον ἀπατῶνται οἱ φέρει Κοπέρηνος, φάσ-
χοντες ἐν ὑδεμιᾷ ὑποθέσει ῥάβδιον, φέρει σύν μείζονι ἀπλότητι τὰς τῶν ἐλασσό-
νων Πλανητῶν σάστεις τε, φέρει ὀπιδοπορείας, ἥπερ ἐν τῇ ἑκατῶν ἀναπτύσσε-
σθαι. Τι γάρ τῆς ὑποτεθείσης ἀναπτύξεως ἐπὶ Αὐτοδίτης φέρει ἐπενεχ-
θῆναι δυνήσεται προχειρότερον, φέρει ἀπλύτερον; Οἷμα γάρ ὡς ὑδεῖς ἀντερεῖ, ὅτι
ἐπὶ τὸ δοῦναι λόγου τῶν ἀνωμαλιῶν τυτωνὶ Αὐτοδίτης τε, φέρει, ἡ τῆς
Γῆς κίνησις κανή πάντη, φέρειττη κρίνεται.

§. ψα'.

Ράφδιον δὲ ἀν εἴη φέρει τὸ παρόντος συζύματος Ἡλίου ἐνοεῖν, φέρει Σελή-
νην τῶν τοιότων μὴ εὔκοιροῦντα φαινομένων. Εἶτα γάρ ὁ αὐτὸς λόγος, διὸ δη,
φησὶ Κοπέρηνος, ἔτι δέ οἱ ἐλάσσονες τῶν Πλανητῶν ἦν εἶχον σάστεις, φέρει
ὀπιδοπορείας, εἶπερ ἁφὲν ὁπτάνοιντο. Αὐτὰς φέρει ἐπὶ τῶν ἐξ βορειοτέ-
ρων σημείων ἐπὶ πλέον, ἥ κατὰ τὰ νοτιώτερα τὸν Ἡλίου ἐπιβράδυνσις, φέρει
τὸ μὴ φέρει τὴν ίσην ἔχοντα φαινεσθαι διάμετρον (ὅτι τῇ Σελήνῃ περιγύγνε-
ται), μίαν οὖδε φέρει τὰυτα παρὰ τῷ Τύχῳ τῷ ἀρχῇ, οἵα περ φέρει Κοπερ-

ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

58

Κεφ. Β'. γίκω, τῶν τροχιῶν ἃς περὶ τὴν Γῆν ἄμφω φέρονται κατὸ ἐκεῖνον, τὸ ἔκκεντρον, οὐ ἐδιεψιειδές. Τοῦτον μέρα σοφῶς ἥδη δεδειγμένον, ὅτι τὸ Τύχωνος σύσημα ἀκριβῶς τῇ Αἰρονομίᾳ συγέδει· ὃ τῶν προτελειμένων εἰς ἔρευναν τριῶν (§. πδ'.) ἦν τὸ πρῶτον.

§. ψβ'.

Οὐχ ἡττου δὲ εἰ τὸ δέσυτερον εὔμαρῶς ἔχει δαιχθῆναι, μὴ προφανῶς διλογότι τοῖς κόμοις τῆς Φύσεως ἀντιβαίνειν, ἐπιλυομένων ἀμέλει τῶν ἐκ τῆς Φυσιολογίας κατὰ τὸ Τυχωνικὸν συσήματος εἰωθότων ἀνταπάγεσθαι λόγων. Καὶ δὴ ὁ πρῶτον φρασὶν, ὅτι αἱ ἐναντίαι κινήσεις τῶν τε πλανωμένων, καὶ μὴ, Αἰσέρων, οὐ τε ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς ἡμερησίας, οὐ δὲ ἀντικειμένη τάστη ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς, οὐ τὰς ἐκυτῶν περιόδας ἐν τοταγμάνοις ἔκαστα χρόνοις ἀνύστιν, ἀλλῆλαις ἀντιφερόμεναι ἀναιρεῖνται, φευδέστι φαμὲν ὑποτιθέναι, οὐ μὴ συγέδον τῷ συσήματι. Οἱ μὲν γὰρ πέντε τῶν Πλανητῶν μίαν ἔχουσι παρὰ ἐκυτῶν, τὴν ίδιαν ἔκαστος περιοδικὴν κίνησιν· τὴν δὲ ἐναντίαν Ήλιος αὐτὸς ἀπονέμει, ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς ἡμερησίας ἐκυτῷ συναπάγων. Οὐτι δὲ ἐν ταῦτῳ ἀποτοπού ὑδὲν, ἀυτοὶ δὴ οἱ περὶ Κοκκένικον λαγύστωσαν. Τάτοις γὰρ οὐ μὲν Γῆ ἐν τῇ μεγάλῃ τροχιᾷ περὶ τὸν Ήλιον τίθεται κινημένη, οὐ μὰς περὶ τῷ ἐκυτῇ Λέξοις καθ' ἡμέραν φερομένη· οὐ δὲ Σελήνη περιοδικῶς δὲ δλε τῷ μηδὲς περιελίσσεται, οὐ συνάρπα τῇ Γῇ, περὶ οὐκ κινεῖται, συμπεριάγεται, οὐ περὶ τὸν Ήλιον· ἀλλὰ οὐ οἱ Κρόνος, οὐ Διὸς δορυφόροι, περὶ τε ἀυτὸς τάτοις, οὐ μὲν σὺν τάτοις περὶ τὸν Ήλιον φέρονται. Διγυπτὸν μέρα οὐ Κρόνον, οὐ Δία, οὐ Δῆμην, Αἴφρεδίτην τε, οὐ Εἰρηνήν, φέρεσθαι μὲν ίδιης κινήσεις ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς περὶ Ήλιον, φέρεσθαι δὲ οὐ καθ' ἡμέραν περὶ τὴν Γῆν, ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς, τῷ Ήλίῳ συναπαγομένος, ὡς οἱ περὶ Τύχωνα βύλουσαν.

§. ψγ'.

§. 24. Τι δέ τις οὐ ἔχοι φάγη περὶ τε Σελήνης, οὐ Ήλίου, οὐ τῆς τῶν Αἰπλανῶν σφιβρᾶς, τῶν περὶ τὴν ἡρεμῆσαν Γῆν ἀμέσως κατὰ Τύχωνα κινημένων; Ήδη μὲν μόνη οὐ τότων ἀπάντων πραγματιώδης κίνησις, ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς τελευμένη, καί τοι πολλαπλασίων δοκεῖται, οὐ ἐπὶ τάναγτία τρέπεσθαι φυγομένη. Εὖσα γὰρ Γενιμερινὸς ΝΗΖ, οὐ ΔΠΜ ὁ Καρκίνος τροπικὸς, οὐ τὸ σημεῖον Ο Πόλος ὁ ἀρκτικός. Τεθεῖσθα δὲ Ήλιος ὅτα περὶ τὴν Γῆν κινέμενος ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, ὡς εἰς σπεῖραν ὀλικοειδῆ καταγράφειν, ἀπὸ θατέρων τῶν Τροπικῶν ἀρχομένην, οὐ ἐπὶ τὸν ὅτερον λίγυσσαν τὸν ΔΠΜ, οὕτως ἀλλ' οὐ, ὡς ἐν ἡμέρας φυτικῆς ὀλορχερεῖ διαζήματι, ἢτοι ἐν ὀλορχερεῖ τῷ πρώτῳ κινημένῳ περιελιγμῷ, μὴ δλην σπεῖραν ἀγύρων, ἀλλ'

λὰ πρὸς ἀνατολὰς μιᾶς χρεδὸν μοίρᾳ ὁσημέραι ἐπιβραδύειν. Θῶμεν γάρ Κα. Β'. διὰ τῆς τοιᾶς δε σπείρας, ὡς εἰ σύμμερον ἐπ' αὐτῆς μεσημβρίας ἐπιβαίνοι τὸ Ι, ἅμφιον μετὰ ὥρας 24 ἢ ἐπιβαίνων τὸ 9, οὐδὲν ἔφεξε. Σαφὲς ἔν δεῖν, ὡς ὑπερβαίνεις ἔδοξεν ἂν ἡμῖν τὰς ἐγκυτίκες φερόμενος, τὴν μὲν ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς, τὴν δὲ πρὸς ἀνατολὰς ἀπὸ δυσμῶν, οὐ τρίτην, ἔπειρ ὅτε μὲν εἰς βορρᾶν ἐξαίροιτο, ὅτε δὲ εἰς νότου κατάγοιτο. Δόξει γάρ δήπτα πρῶτον ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς κινύμενος, ὅτι πάντως τέττα τῷ λόγῳ φίληται, ἡτοι ἀπὸ 1 ἐπὶ τὸ Ζ. Δόξει δὲ δεύτερον κινεῖσθαι ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς· ἐπειδὴ γάρ ἐρεξαμένης τῆς κινήσεως ἀπὸ τῆς συμείων 1, ἡτοι ἀπὸ τῆς Μεσημβρινῆς ΟΦ, μετὰ 24 ὥρας ἐστὶ ἐν τῷ 9, ἡτοι ὑπὸ τὸν ἀνατολικῶν Μεσημβρινὸν ΟΨ, οὐ μετὰ τοσάντας αὖθις κατὰ τὸ 10, ἡτοι ὑπὸ τὸν Μεσημβρινὸν ΟΧ, οὐ δὲ τὰς ἐφεξῆς, ὅφελόσται πάντως καθ' ἡμέραν χωρῶν ἀπὸ τῆς 1 ἐπὶ τὸ Ν, ἡτοι ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς, κατὰ διασῆματα ΦΨ, ΨΧ ιτ., τὰ ὑπὸ τὸν Οὐρανὸν ΦΨΧ ἐπιλογιζόμενα. Οραδόσται δὲ τελευταῖον φίλην μὲν πρὸς βορρᾶν, τοῦ δὲ πρὸς νότου ἀπὸ τῆς ἕσπερινῆς ἀποκλίνων· ή γάρ σπειροειδῆς 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, ἦν καταγράφει κινύμενος, ἄρχεται μὲν ἀφ' ἐπέρην τῶν Τροπικῶν, λίγες δὲ ἐπὶ τὸν ἑτερον, ἀσπερ εἴρηται. Δυνατὸν ἄρα μίση εἶναι φίλην μόνην πραγματιώδη τῷ Ήλίῳ τὴν κίνησιν, φίλη παραπλησίως φίλης Σελήνης, φίλη τῶν ἀπλανῶν Αἰγαίων, φίλη ποδλαπλάσιου, φίλη τάνατία σπεύδεσσιν ἡμῖν ἀναφεύεσθαι. Ψευδές ἄρα τὸ ὑπὸ τῶν Κοπερνικαίων ἀντιφερόμενον, μή ἔχειν τὰ τοιαῦτα τὰς ἐγκυτίας ταύτας κινήσεις ἐπιδέχεσθαι.

S. 48.

Σημειωτέον δὴ Α'. τὴν σπειροειδῆ τῶν Αἰγαίων κίνησιν ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς μακρῷ ταχίσια εἶναι τῆς τῆς Ήλίου, φίλητην τῆς Σελήνης. Οὕτω γάρ ἐξ ἐναυτίς ποδλῷ βραδυτέρα ἡ ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς ἡμῖν ἀντιπερισήσται κίνησις, ὡς ὅσου ἡ τῆς Αἰγαίους κίνησις ἀπὸ τῆς 1 ἐπὶ τὸ Ζ ἐξὶ ταχυτέρᾳ, τοσότῳ δὲ ἀντίθετος ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς βραδυτέρα φίλη, τὰ ΦΨ φίλη ΨΧ, τὰ διορίζοντα αὐτὴν, παρέχει ἐλάσσονα. Β'. Τὰς τῶν Αἰγαίων σπείρας συζευκταὶ ἀπλάνηλαν λίαν ἐγγὺς φίλη, πλατυτέρας δὲ εἶναι τὰς Ήλίου, φίλη ποδλῷ ἔτι πλατυτέρας τὰς τῆς Σελήνης. Ταύτη τοι φίλη τῶν Αἰγαίων ἀπὸ Τροπικῆς τῆς Τροπικῶν ἀπόκλισις, διὰ ποδλῆς πάνυ χρόνον ἀνύεται, δὲ ἐλάσσονος δὲ ποδλῷ ἡ τῆς Ήλίου, φίλη δὲ ἐλαχίσις ἡ τῆς Σελήνης. Εἴτε ὡν δὴ φαινερὸν, φίλη τὸ πρῶτον κινύμενον περιττὸν εἶναι, κινεῖσθαι δὲ Σελήνην, φίλη Ήλίου, φίλη τὰς Αἰγαίους καθ' ἑαυτὰς, ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς φερομένας· τὸ δὲ λοιπὸν πέντε τῶν Πλανητῶν ἀπὸ τῆς Ήλίου συμπεριάγεσθαι, οἵς ὁ Φω-

Κεφ. Ε'. σὺν ᾧ τος ὑπαρχεῖ, ὅσα καὶ παρὰ τοῖς πάλαι ἀξιονομῆσιν ὑπαρχεῖται ἀπασι-
τοῖς Αἴδροις πλανωμένοις, καὶ μὴ, τὸ πρῶτον κινύμενον.

§. ψ'.

Αὐτοπον ἔσιν ἐρεῖς, τὰς ἀπλανεῖς Αἰσέρας ἐπὶ τῆς σπειροειδῆς αὐ-
τῶν φορᾶς μακρῷ τάχιον φέρεοδαι ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς τῆς Ήλίου, καὶ
τὸν Ήλιον τῆς Σελήνης· φύσει γάρ προσῆκε τὸ ἀπωτέρω τῆς Κέντρου, περὶ δὲ
τελεῖται ἡ κίνησις, βράδιον περιελίσσεοδαι, ἢ τὸ ἐγγυτέρω. “Τῦτο δὲ τὸ ἄ-
,,τοπον” ἔσιν ἐκκλίνειν, φησὶν Οὐόλφιος (1), ἐν τῷ Συζῆματι τῆς κινημένης
,,Γῆς ἔνθα πολλῷ μᾶλλον εὐλόγως ἔκαπος Πλανήτης τοσύτῳ μεῖζον χρόνον
,,διεῖναι ἐν τῇ αὐτῇ τροχιᾳ, μην ἐπιμετρεῖ, τῇ ἐνιαυσίῳ κινήσει περὶ τὸν Ή-
,,λιον ἀπέδειπνῃ, ὅσον ἐκεῖνη ἦ τοιούτη. Αἴρας κατ.

Αἴλλα τῦτο μὲν ὅτας ἂν εἶχεν, εἰ τῇ Γῇ ἡ ἀρχὴ τῆς τοιχύτης κινή-
σεως ὡς αἰτίᾳ προσήκετο· ἔδει γάρ δῆπτα ἐκλείπειν τὴν δύναμιν κατὰ λό-
γον τῶν διαζημάτων. Εἴπει δὲ ὅτας ἡ ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς Σελήνης, καὶ
Ἡλίου, καὶ τῶν Αἴπλανῶν κίνησις ἀναπτύσσεται, ὡς μηδαμῶς ἐπὶ τέτῳ τὴν Γῆν
ἐνεργεῖν, ἐκ ἄτοπα πάντας φασὶν οἱ Τυχώνειοι, μᾶλλον δὲ καὶ λίγην σύμφωνα
τῷ λόγῳ ἐσίκαπιν ἀποφαίνεοδαι, ὅτι ἐκ ἀπὸ τῆς Κέντρου ἐπὶ τὴν περιφέρειαν
τὴν κινητικὴν δύναμιν διαχεῖοδαι ὑπειλήφασιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ τῆς περι-
φερείας ἐπὶ τὸ Κέντρον, ὃ καὶ οἱ πάλαι τὸ πρῶτον κινύμενον θέμενοι ἔδοξαν
ὑπειληφέναι.

Μηδέ μοι λέγε τὸντας συμβαίνειν τοῖς πέντε Πλανήταις, τοῖς περιελισ-
σομένοις περὶ τὸν Ήλιον, ὡν οἱ ἀπωτέρω βραδύτερον κινύνται. Τότων γάρ οὐδὲ
κίνησις ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς ἔσται, εἰκότως ἂν ἀναχθείη ὡς ἀρχὴ τῷ Ή-
λίῳ, τῷ μεγίστῃ δυνάμει ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς περὶ τὸν ίδιον Αἴξονα, ὡς
εἰρήσεται, φερομένῳ, καὶ τάχιον μὲν τὰς ἐγγυτέρω, βράδιον δὲ τὰς ἀπωτέρω
ὡς εἰκὼς συμπεριφέροντι. Τὸντας δὲ ἐπεὶ η Γῆ ἀδρανὲς σῶμα τυγχάνει
ἔσται, ὃδε ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς περὶ τὸν ίδιον Αἴξονα (ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ Κο-
περικαῖοι ὁμολογοῦσι) περιάγεται, μᾶλλον δὲ ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς,
ἐγγιγιέται πάνυ τῇ ἀληθεῖ ἔσαι, ἢν εἴποιμεν, μὴ ἐκ τάυτης ἔχειν τὴν ἡμερη-
σίαν κίνησιν τὰ λοιπά, ἀλλ' ἀγωνεῖται πάντας κατιεῖσαι σφίσιν ἐν αὐτοῖς
ἐπιδέχεοδαι.

(1) Στοιχ. τῆς Αἴρ. §. 614.

§. ۵۱'.

Kop. E.

Α' δύνατον δοκεῖ τὰς πέντε ἐλάσσους Πλάνητας κινεῖσθαι περὶ τὸν Ήλιον,
ώς περὶ Κέντρου, ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς, οὐδὲ μόνον αὐτῆς ὅτως ἀπάγεται,
ώς αὐτῷ φύεται συμπεριφέρεσθαι περὶ τὴν Γῆν, ἐνιαυτίῳ οὐδὲ ίμεροσίᾳ κι-
νήσει περιελιστομένων, μὴ ἐκταραττομένης τῆς περιοδικῆς ἐκείνων κινήσεως,
μηδὲ τῆς αὐτῶν ἀφ' Ήλίου ἀποράσεως ἀνέγαντης, οὐδὲ μειημένης τὸ σύγολον.
Ταῦτα δήπτα ἀπεριγόντα πάντῃ ὅντα, μὴ καλῶς συμφωνεῖν τῇ Φυσιολογίᾳ τοῦ
Τύχωνος σύγιμα ἀποδείκνυστι.

Α'λλὰ γάρ οὗτος ὁ λόγος παντὶ ἀπροηγούμεντι ἐν ὅποιψιν ποτε Συνίματι ἐσὶν ἐπιλυτέος. Φασὶ γάρ οἱ περὶ Κοπέρνικου τὸν Σελήνην ἐν μηνὸς διεξήκατι περὶ τὴν Γῆν ἐλίσσεσθαι, καὶ ταύτης ἡμας τὴν τροχιὰν ὑπὸ τῆς ὑδρογείας Σφαιρας περὶ τὸν Ήλιον ἡρεμοῦντα συμπεριάγεσθαι. Οὐ μολογεῖτε δὲ πάντες, καὶ τὰς Κρόνας, καὶ Διὸς δορυφόρους ὅυτω περὶ αὐτὰς τάτας κινεῖσθαι, ὡς συγκινεῖσθαι αὐτοῖς ἐν ταῖς κατὰ τὰς περιόδους αὐτῶν κινήσεσι, καὶ συναφαρπάζεσθαι. Ωσπερ μὲν ἐκ τάτων ἥκιςα συνταράττονται ὃδ' αἱ κινήσεις, εἰδὲ ἀποεᾶσσις αἱ ἀπὸ τῆς Κέντρης τῶν κινημένων, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν λεγομένων τῷ Τύχῳ τῶν τοιάτων ἀτέπων οὐδὲν ἔψεται. Εἰὰν δὲ εἴπῃς ἀνθυποφέρων, ὅτι τροχιὰ Γῆς, κατὰ Κοπέρνικου, μείζων ἢ ἡ Σελήνης, καὶ αἱ Κρόνα, καὶ Διὸς, μείζους ἢ αἱ τῶν περὶ αὐτὰς φερομένων δορυφόρων, τάναντίον δὲ ἢ τῆς Ήλίου τροχιὰ τῆς ἀπάγοντος ἐλάσσων τῶν Κρόνη, καὶ Διὸς, καὶ Αἴρεος, τῶν συναπαγομένων, ἀπαντίσω. Α'. Οὐτὶ αἱ τροχιὰ ἐκ εἰσὶ σερρώτη τὸν φύσιν, οὐδὲ βαρεῖσι τὴν σύμπικτιν, ὡς ἀντέχειν τῇ κινήσει τὰς μείζους πρὸς τὰς ἐλάσσους, πάνυ ριώδους ἐκείνων τῇς οὔστις ὑποτεθείσις. Β'. Οὐτὶ χάρη τροχιῶν, ἀλλ' ὁ τῆς Γῆς αὐτῆς σφαιρός, καθάδε θοκεῖ τοῖς περὶ Κοπέρνικου, ἔσιν ὁ μεταφέρων τὴν τροχιὰν τῆς Σελήνης, καὶ οἱ τῶν Πλανητῶν Κρόνοι τε, καὶ Διὸς σφαιροὶ ὡσάστως τὰς τῶν ίδίων δορυφόρων. Εἰ γάρ ταῦτα, πῶς καὶ τὸ Ήλίον σῶμα χάρη οἶον ἔσαι συμπεριαγγεῖν τὰς τῶν Πλανητῶν τροχιὰς, καὶ τοι πολλῷ ἔαυτῇ ὕστε μείζους; Τοιγαρῆν ἐκ ἀπαναίνομαι δυσχερές είναι τῇ νοῆσαι, ὅπως ἐν ὑγρᾷ τοιαύτῃ φύσει Ήλιος φερόμενος, τὰς πέντε Πλάνητας ἔαυτῷ συμμεθίσησιν, ἀλλ' χάρη ἡττον οἷμαι δυσχερές ἔσι τῇ νοῆσαι, ὅπως Γῆ κατὰ Κοπέρνικου περιάγει περὶ τὸν Ήλιον τὴν Σελήνην, καὶ οἱ δύο τῶν Πλανητῶν οἱ ὑπέρτατοι τὰς περὶ αὐτὰς δορυφόρους, οἵ κοινῶς οἱ ἀπροηγούμεντες ὄμολογεῖσιν. Αὐτοπτοσσέτωσαν ἡμῖν οἱ ἀντιφερόμενοι τὰ περὶ τάτων, καὶ ὅπως καὶ ἐπὶ τῇ Τυχωνείᾳ συζήκατος συμβαίνει τὸ πρᾶγμα τηγκαῦτα καὶ ἡ μεῖκτη ἀναπτύξομεν.

ΠΕΡΙ ΣΤΣΤΗΜΑΤΟΣ.

62

§. 4^ο.

Α' τοπίας δὲ ό τότε ἔχεται ἐ τῆς τυχέσης, φασί, τὸ λέγειν, ὅτι ή τῷ Αὐρηλίῳ τροχιὰ τέμνει τὴν τὸν Ήλίον. Εἴπεται γὰρ ἐκ τάτου, τὸν Αὐρηλίῳ ἐπιβαίνει τὸν ὄντεν παρηλθεν Ήλίος χῶρον· ὁ δύποι τὴν καθούν τὸ παντὸς συγχέει.

Φανέν, ὡς οὐδὲν ἀτοπον τοῖς ὑγρὰν τὴν οὐρανῶν φύσιν τιθεμένοις τῦτό γε, ηδὲ πάντη κανὰ ὑπειληφόσι τὰ διασήματα ἐκεῖνα, ὡς οἱ περὶ Νεύτωνα. «Οὐδεμίᾳ σύγχυσις (τὴν ἀπορίαν ταύτην ἐπιλυόμενος, ἐπισέλλει αὐτὸς ὁ „Τύχων πρὸς Ρώθμανον“) ἐν ταῖς ἐμαῖς ὑποδέσσεσιν συμβαίνει· μοναδικὸς γὰρ οὐρανὸς, ό όπειρος παραπλήσιος, ἀπὸ τῆς σελήνης μέχρι τῆς ὄγδοης σφράγεως, ἐν ω̄ ἐλευθέρως ἀναβαίνει τε ό καταβαίνει πλάνητες, η τὸν Ήλίον καθλίση ἀρμονίᾳ ἐν μέσῳ βαδίζοντα περιέχονται (1). Εἰ μὲν οὖν ίμᾶν ἐγγύτερος γίγνεται Αὐρηλίου πολάκις, η αὐτὸς Ήλίος, ἀνάγκη πᾶσα τύτων τὰς τροχιὰς διατέμνεσθαι. Εὐθευτοι δὲ Μαγίνος πρὸς Τύχωνα, “εἰπε, φησί, τὸν Αὐρηλίου ἀκρόνυχον μᾶλλον τῇ Γῇ προσεγγύειν, η τὸν Ήλίου παρατετηρεῖν, καὶ τεθέασαι, η τοιάδε τοιη̄ ὅλως ἐσὶ συγχωρητέα (2).” Ήγύ μη δεῖξωσιν ἄρα οἱ ἀντικείμενοι τὸν Αὐρηλίου μηδέποτε Γῆς ἐγγύτερον ίκεν, η Ήλίος, τηνάδλως ἐν τῇ διατομῇ τῶν τροχιῶν τὸ Τυχωνικὸν μωμίσονται σύνημα. Οὐδέ γε δίος ἐσὶ μήποτε Ήλίος, η Αὐρηλίοις κατὰ τὸ αὐτὸ τῆς τοιη̄ προσοκείλωσιν· οὐ γὰρ τὰ τοιαῦτα τῆς τροχιᾶς αὐτῇ συμεῖται Αὐρηλίου ἐπέχει, η ίνίκα ἀκρόνυχος γίγνεται. Σὺ δέμοι ὅρε, ὅτι δὲ Σελήνη ὑπὸ τῆς Γῆς ἀγομένη, η τοῖς δορυφόροις τῶν ἀνωτέρω Πλανητῶν συμβαίνει, τὸ πολάκις ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίγνεσθαι, ἐνθα ποτὲ τὰς συμπεριάγοντας αὐτὰς συνέβη γενέσθαι πρότερον. Επιλυσάτωσαν ἄρα δὲ ἐπὶ τῆς ίδίας ὑποδέσσεως οἱ γεννάδαι, οἱ πρὸς Τύχωνας ἀντιφέρεσθαι.

§. 5^η.

Οὐ δοκεῖ τοῖς θεσμοῖς σύμφωνον τυγχάνειν τῆς Φύσεως, τὸ τὰς μεγάλας τῶν τριῶν ἀνωτέρω Πλανητῶν δίνεις περιέχειν μὲν τὴν Γῆν, ἐν δὲ τῇ περὶ τὸν Ήλίον αὐτῶν περιδιηῆται ίκιςα συναφαρπάζειν, ἀλλὰ πάντη ἀσάλευτον παρεῖη, ἀδρανῆ μάλιστα ὑλην τυγχάνεσσαν κατὰ τὴν αὐτῶν τῶν τριῶν Πλανητῶν, ἀδιαφόρως τε ἔχεσσαν κατ' ἐκείνας πρὸς ήρεμίαν ἐπίσης δὲ κίνησιν.

(1) Ε'πις. πρὸς αὐτὸν 21 Φιγύραφ. 1589.

(2) Ε'πις. πρὸς Τύχων. 1590. Ι"δησις

ταῖς Σιπτ.

Καὶ μὴ Α'. οὐκ ἀσφαλές τὸ τὰς τοικύτας δίνεις ὑφίσσειθαι· ἐδὲν ἄρα Κεφ. 5.
γενναῖον ἐκ τότων κατὰ τῆς ὑποδέσσεως ἐπάγεται. Β'. Καὶν δεξιῶς ἔχῃ φύ-
σει τῷ παρὰ τῆς δίνης κινεῖθαι, ἐν ᾧ Γῇ ἐμπεριέχεται, ὅμην ἀλλ' ὥχ οὔτον
κίνεται ἐν τῷ τῷ Παντὸς κέντρῳ ἀκινητᾶσσα, τῷ Δημιουργῷ ἀσάλευτὸν εἶναι θε-
μένη, οὐ διηρέαντος.¹¹ Αὐτὸς γάρ ἐθεμελίωσε, φησί, τὴν Γῆν εἰς τὴν ἀσφά-
λειαν εὐτῆς, οὐ κλινήσεται εἰς τὸν αἰῶνα τῷ αἰῶνος.¹² Τὸ δέ γε εἰς Θεὸν κατε-
φεύγειν, οὐ πάντῃ Φιλοσόφων ἀλλότριον κρίνομεν· τῷ γάρ πανσόφῳ οὐ πα-
νελιθεῖ ἀποκαλύπτοντί τι πιστεύτεον εἶναι, δικαὶος ἀν οὐ τῷ λόγῳ δοκοὶ¹³
ἀντικαχόμενον, ἐκτὸς παντὸς ἐνδοιασμῆς προσῆκον ὡγύμεθα, οὐ μάλιστα τῷ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ ΤΟΜΒΕΑΚΟΥ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΗΣ: ΕΠΙ ΚΑΘΗΓΗΤΗΝ ΣΩΤΗΡΑΝΙΚΗΝ ΛΙΤΕΡΑΤΥΡΑΣ

§. 49'.

Τὸ τρίτον τῶν ἡμῖν εἰς ἔρευναν προτεθέντων (§. πτ')., εἰ ἐγκριτέον ἐσὶ τῷ
κατὰ Πτολεμαῖον, οὐ Κοπερνικού, τὸ Τυχώνειον σύσημα, ὃν τῶν εἰρημένων
εὑμαρῶς πάνυ ἐπιλύεται. Εἰ γάρ ὥχι τῇ φύσει ἀντίκειται, ὡς τὸ Πτολεμαϊ-
κὸν (§. να'), οὐδὲ ταῖς ιεραῖς Σελίσιν, ὡς τὸ Κοπερνικαῖον (§. οε'), τῇ δὲ
Αὐρούομίᾳ καθ' ἑαυτὸ μάλιστα συγέδον πατείηται (§. πε'. κτ.), εἰκότως
ἄρα ἀμφοτέρων ἐκείνων ἐγκρίνεται προτιμώμενον. Καί τοι μηδεὶς ὡγείσθω, οὐ-
τως ἡμᾶς πεπεῖθαι ἀπαρατρέπτως καθ' ἑαυτὰ ἔχειν πρὸς ἀλλῆλα τὰ ἐν τῷ
παντὶ σώματα, ὡς ὑπὸ Τύχωνος ὑποτέθειται. Οὐ τότε φρονῦμεν· ἐκεῖνο δὲ,
μᾶλλον πιθανωτέραν εἶναι τῶν ἀλλῶν ὡγύμεθα τὴν δόξαν, καὶ ταύτη ἐμμέ-
νειν προσῆκον ἀποφανόμεθα, ἵνα δὲ μεῖζον ἐπὶ τότων φῶς ἡμῖν ἐπιλέμ-
ψῃ. “Ως ἐν ὅτῳ δυσχερεῖ πράγματι ὁμοιαληθέστι ὀπωσῆν σκιαγραφῆσαι,
,, οὐ ἐπὶ τοσῦτον ἀρθῆναι, ὡς εἴχειν προειδέναι ἀνατολὰς ἀνέρων, οὐ δύσεις,
,, οὐ συνόδια τὰς τότων, οὐ ἐκλείψεις, οὐ τὰ παραπλήσια, ἀλλ' ἡμῖν ἔχειν δέ-
,, ον, ηπειρὸν πάνυ, οὐ σοφῶς διΓαστρίδος παρήγεσε (1).

ΚΕΦ. 5'.

Περὶ τῷ Κινητικῷ τῶν Αἰσέρων.

§. 5'.

Πολλοὶ πολλὰ εἰσήνεγκαν αἵτια τῆς Αἰσέρων κινήσεως, οἱ μὲν ὑπὸ ἔξωτε-
ρικῆ τότες αἵτια κινεῖσθαι ὑπειληφότες, οἵον ἀέρος, ή οὐ Θεοῦ, ή πνεύματος

(1) Τμ. Β. Φυσ. Βιβλ. Γ. Κεφ. Β.